

Inspiratiesessie

“Differentiëren op school- en bestuursniveau”

De inspiratiesessie start om 20.10 uur

Welkom!

- Vragen? Stel ze in de chat! Na afloop bespreken
- Technical Host: Hannah Bijlsma

We willen allemaal ons onderwijs zo optimaal mogelijk afstemmen op verschillen

“Wij staan voor kwalitatief, modern onderwijs, gebaseerd op een prettig pedagogisch klimaat, met zorg “naar boven en beneden”.

“Bij ons op school is voor ieder kind een plek en kan ieder kind stralen.”

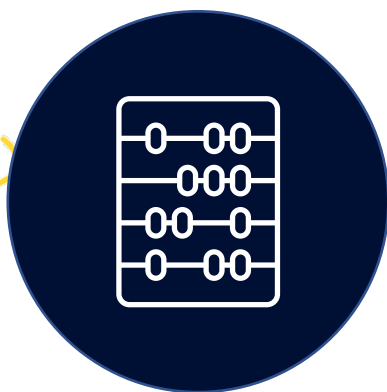
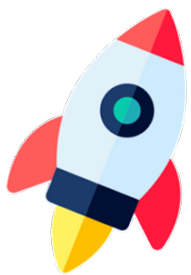
“We stimuleren kinderen om zich optimaal te ontwikkelen.”

“Met ons onderwijs sluiten wij aan bij de unieke manier van leren van uw kind - met hoofd, hart en handen.”

We sluiten zo goed mogelijk aan bij de wensen en behoeften van kinderen

“Het doel is een zo optimaal mogelijke basis te leggen voor een brede ontwikkeling van de persoonlijkheid en van de talenten van ieder kind.”

Complexiteitsfactoren bij differentiëren

Lesinhoud

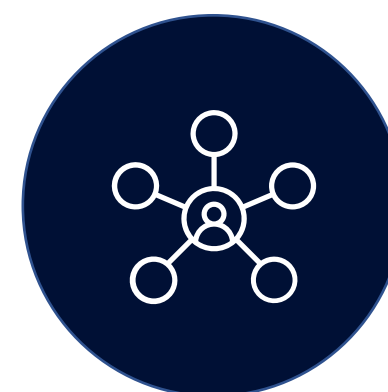
**Samenstelling
van de groep**

**Leerling-
gegevens**

**Ondersteuning
methode**

**Ondersteuning
door de school**

Factoren op school- en bestuursniveau

- Gezamenlijke **visie** op omgaan met verschillen
- **Faciliteren**
- **Doorgaande lijnen & schoolafspraken**
- Inzetten op **professionalisering** van leraren (formeel & informeel)

Visie?

- Wat staat er in jullie schoolgids over omgaan met verschillen?
- Hoe interpreteren verschillende teamleden deze informatie?
- Zitten jullie op één lijn?
- Hoe neem je starters en nieuwe leerkrachten binnen de school mee in deze visie?

- Verschillen mogen er zijn, maar dan moet je je daar wel van bewust zijn
- Hoe beïnvloeden verschillen het handelen van teamleden?

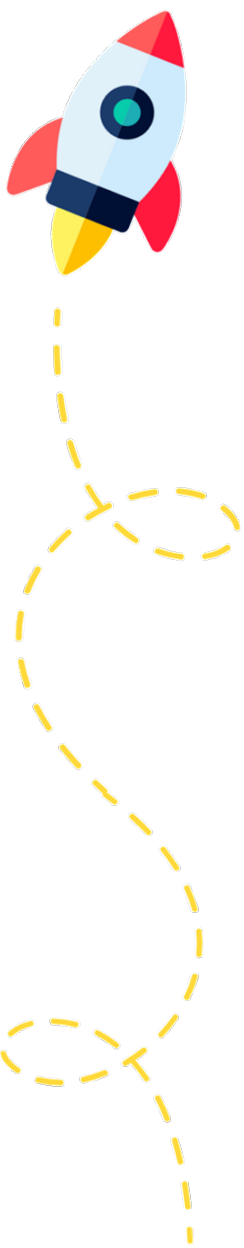
Faciliteren

- Faciliteren in **tijd en ruimte**
 - voor het gesprek over differentiëren
 - kijken bij elkaar
 - blok/periode voorbereiding
 - ...
- Faciliteer in een beredeneerd aanbod, materialen, ...
- Houd het ‘in het vizier’ en ‘op de agenda’

Doorgaande lijn & schoolafspraken

- Zorg voor samenhang binnen de school / binnen het bestuur
- Hoe zetten we methode X of Y in?
- Hoe organiseren we de overdracht?
- Spreken we dezelfde (reken)taal?
- Hoe werken we aan automatiseringsdoelen?
- Hoe begeleiden we de plusleerlingen?
- Welke plusmaterialen zijn aanwezig in de school en hoe zetten we die in?
- Hoe werken we aan aanvullende remediëringsdoelen?
- Hoe stimuleren we zelfregulatie bij leerlingen?
- Hoe organiseren we collegiale consultatie?

Leraren professionaliseren op het gebied van differentiatie

Ga naar www.menti.com en vul de code in: 27 08 12 1

Hoe worden *starters* en *meer ervaren leraren* in jouw organisatie begeleid bij differentiëren?

Differentiëren... best lastig

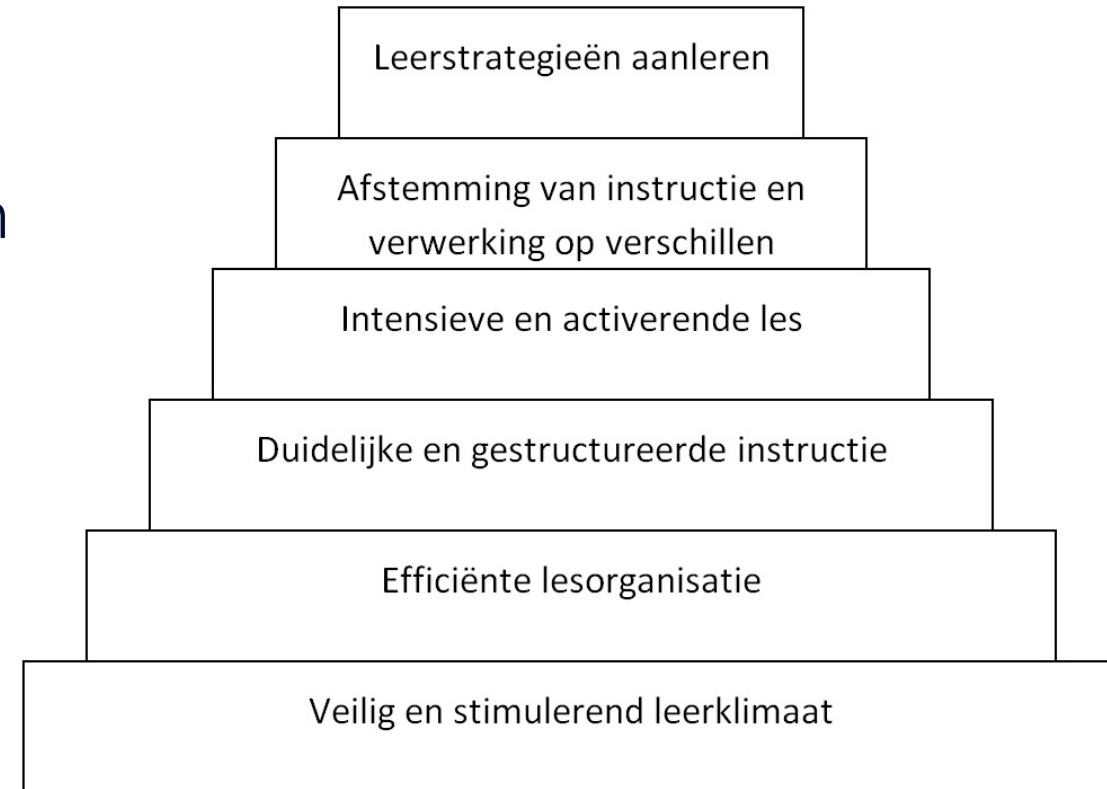
- Startende leraren voelen zich onvoldoende voorbereid voor het vormgeven van differentiëren in de praktijk (Inspectie van het Onderwijs, 2015, Safar et al., 2020)
- Ook meer ervaren leraren vinden differentiëren lastig (Smeets et al., 2015, Inspectie van het Onderwijs, 2015)

Differentiëren is best lastig (2)

- Differentiëren is een 'hogere orde' vaardigheid
- Minder makkelijk te verbeteren dan basisvaardigheden

(Van der Grift et al, 2018)

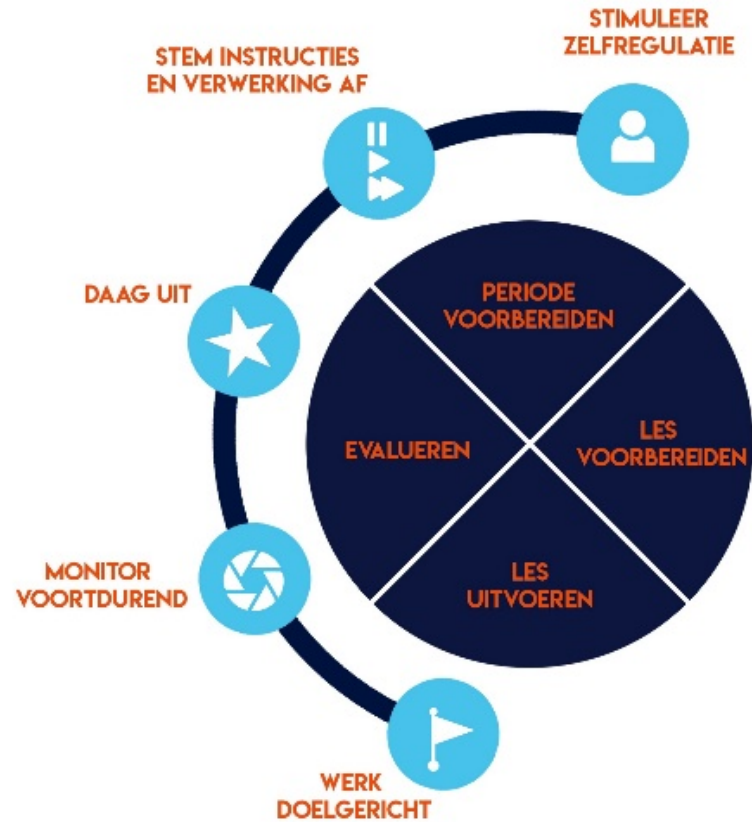

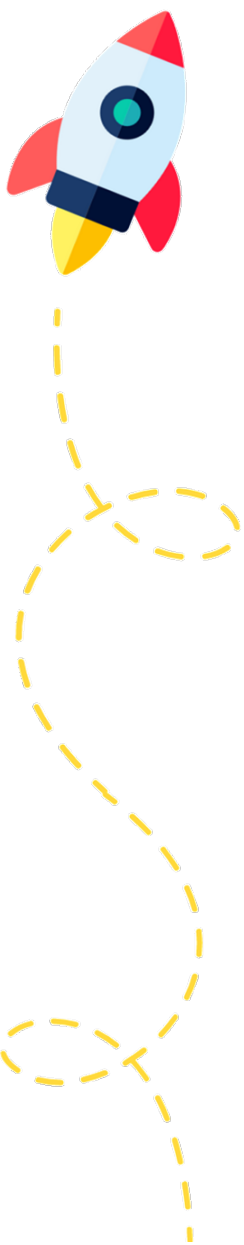

Drie moeilijkheden bij leren differentiëren

1. Differentiëren is een samenspel van attitude, kennis en vaardigheden
2. Veel aspecten van differentiëren zijn niet direct observeerbaar (mentale modellen, impliciete kennis, doordachte keuzes)
3. In je eentje is het lastig inschatten waar je behoefte aan hebt (Dunning-Kruger Effect: hoe minder je weet, hoe meer je jezelf overschat)

Voorkom gefragmenteerde professionalisering

For teachers, learning occurs in many different aspects of practice, including their classrooms, their school communities, and professional development courses or workshops. It can occur in a brief hallway conversation with a colleague, or after school when counseling a troubled child

(Borko, 2004, p4)

Onderzoek bij 300 leraren

- Contact met collega's bevordert de ontwikkeling van differentiëren
- Leerkrachten zien elkaar vooral als belangrijke sparringpartner voor de fases binnen de les
- Support van de intern begeleider wordt ervaren als bevorderend voor de fases buiten de les (het in kaart brengen van onderwijsbehoeften, het stellen van doelen, en het evalueren)

Ga in gesprek

- Breng je team in kaart: hoe staat iedereen ervoor? Wie is waar sterk in? Wie heeft waar moeite mee? Kunnen we elkaar versterken?
- Deel ervaringen: welke strategieën heb je gebruikt? Hoe heb je gemonitord?
- Werk samen: analyseer en evalueer de prestaties van leerlingen samen, zoek naar verklaringen vanuit verschillende perspectieven
- Vraag advies: waar loop je tegenaan? Wat zou je anders willen doen?
- Evalueer: Wat werkte wel en wat niet? Waarom? Wat neem je mee voor de volgende keer?
- Kijk met elkaar mee: probeer regelmatig elkaars lessen te observeren en ga hierna met elkaar in gesprek

ADAPT

- Assessing Differentiation in **All Phases of Teaching**

Wat is ADAPT?

- Instrument om **differentiatievaardigheden** van leraren PO bij rekenen meten.
- Lesobservatie + interview + documentenanalyse

Ontwikkeling van ADAPT (1)

1. Review van bestaande instrumenten
2. Ontwikkeling ADAPT op basis van CTA
 - 5 onderliggende principes van differentiëren
 - 4 fases van differentiëren meten → interview nodig
→ Assessing Differentiation in All Phases of Teaching
 - 3 B's (beredeneerd, bewust, betekenisvol) → interview nodig
→ Combinatie **lesobservatie, interview en documentenanalyse**

Ontwikkeling van ADAPT (2)

3. Focusgroepen
4. Pilot bij 17 leerkrachten
5. Onderzoek bij 35 leerkrachten en 3 beoordelaars
6. Lopend onderzoek bij 86 leerkrachten en 4-5 beoordelaars

Fase	Indicator	Differentiatie-principe				
						
1. Periode- en blok-voorbereiding	1.1 Leerlingprestaties evalueren	.				
	1.2 Zicht hebben op onderwijsbehoeften		.			
	1.3 Zicht hebben op aanbod	.				
	1.4 Ondersteuningsbehoeften voorspellen					.
	1.5 Aanvullende remediëringdoelen en – aanpak bepalen	.		.	.	
	1.6 Aanvullende uitdagende doelen formuleren en passend aanbod samenstellen	.		.	.	
	1.7 Instructiemomenten voor groepen leerlingen organiseren					.
	1.8 Leerlingen betrekken bij de doelen en de aanpak					.
2. Les-voorbereiding	2.1 Lesdoelen vaststellen	.				
	2.2 Instructiegroepen samenstellen		.		.	
	2.3 Instructie en verwerking voor de basisgroep voorbereiden					.
	2.4 Instructie en verwerking voor de zwakkere rekenaars voorbereiden					.
	2.5 Instructie en verwerking voor de sterkere rekenaars voorbereiden				.	.
	2.6 Stimuleren van zelfregulatie voorbereiden					.
3. Lesuitvoering	3.1 Lesdoel benoemen	.				
	3.2 Voorkennis activeren en inventariseren		.			
	3.3 Rekendidactisch verantwoorde en doelgericht basisinstructie geven	.				
	3.4 Begripsvorming en werkproces monitoren		.			
	3.5 Instructie en verwerking voor zwakkere rekenaars in deze les					.
	3.6 Uitdagen van sterkere rekenaars in deze les			.	.	
	3.7 Stimuleren van zelfregulatie tijdens de les					.
	3.8 Afronding van de les	.	.			
4. Evaluatie	4.1 Evalueren en vervolgacties bepalen	.	.		.	

ADAPT

- 4 fases

Fase	Indicator	Differentiatie-principe
1. Periode- en blok-voorbereiding	1.1 Leerlingprestaties evalueren	•
	1.2 Zicht hebben op onderwijsbehoeften	•
	1.3 Zicht hebben op aanbod	•
	1.4 Ondersteuningsbehoeften voorspellen	•
	1.5 Aanvullende remediëringdoelen en – aanpak bepalen	• • •
	1.6 Aanvullende uitdagende doelen formuleren en passend aanbod samenstellen	• • •
	1.7 Instructiemomenten voor groepen leerlingen organiseren	•
	1.8 Leerlingen betrekken bij de doelen en de aanpak	•
2. Les-voorbereiding	2.1 Lesdoelen vaststellen	•
	2.2 Instructiegroepen samenstellen	• •
	2.3 Instructie en verwerking voor de basisgroep voorbereiden	•
	2.4 Instructie en verwerking voor de zwakkere rekenaars voorbereiden	•
	2.5 Instructie en verwerking voor de sterkere rekenaars voorbereiden	• •
	2.6 Stimuleren van zelfregulatie voorbereiden	•
3. Lesuitvoering	3.1 Lesdoel benoemen	•
	3.2 Voorkennis activeren en inventariseren	•
	3.3 Rekendidactisch verantwoorde en doelgericht basisinstructie geven	•
	3.4 Begripsvorming en werkproces monitoren	•
	3.5 Instructie en verwerking voor zwakkere rekenaars in deze les	•
	3.6 Uitdagen van sterkere rekenaars in deze les	• •
	3.7 Stimuleren van zelfregulatie tijdens de les	•
	3.8 Afronding van de les	• •
4. Evaluatie	4.1 Evalueren en vervolgcacties bepalen	• • •

ADAPT

- 4 fases
- 23 indicatoren

Fase	Indicator	Differentiatie-principe
1. Periode- en blok- voorbereiding	1.1 Leerlingprestaties evalueren	.
	1.2 Zicht hebben op onderwijsbehoeften	.
	1.3 Zicht hebben op aanbod	.
	1.4 Ondersteuningsbehoeften voorspellen	.
	1.5 Aanvullende remediëringdoelen en – aanpak bepalen	.
	1.6 Aanvullende uitdagende doelen formuleren en passend aanbod samenstellen	.
	1.7 Instructiemomenten voor groepen leerlingen organiseren	.
	1.8 Leerlingen betrekken bij de doelen en de aanpak	.
2. Les- voorbereiding	2.1 Lesdoelen vaststellen	.
	2.2 Instructiegroepen samenstellen	.
	2.3 Instructie en verwerking voor de basisgroep voorbereiden	.
	2.4 Instructie en verwerking voor de zwakkere rekenaars voorbereiden	.
	2.5 Instructie en verwerking voor de sterkere rekenaars voorbereiden	.
	2.6 Stimuleren van zelfregulatie voorbereiden	.
3. Lesuitvoering	3.1 Lesdoel benoemen	.
	3.2 Voorkennis activeren en inventariseren	.
	3.3 Rekendidactisch verantwoorde en doelgericht basisinstructie geven	.
	3.4 Begripsvorming en werkproces monitoren	.
	3.5 Instructie en verwerking voor zwakkere rekenaars in deze les	.
	3.6 Uitdagen van sterkere rekenaars in deze les	.
	3.7 Stimuleren van zelfregulatie tijdens de les	.
	3.8 Afronding van de les	.
4. Evaluatie	4.1 Evalueren en vervolgacties bepalen	.

ADAPT

- 23 indicatoren
- 4 fases
- 5 principes

UITDAGEN VAN STERKERE REKENAARS IN DEZE LES

Met deze indicator wordt bepaald in hoeverre de leerkracht tijdens de instructie en verwerking leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van dit lesdoel uitdaagt.

Hierbij geldt:

- deze leerlingen kunnen het doel van deze les bereiken zonder of na zeer beperkte instructie van de leerkracht, of hebben het lesdoel voor aanvang van de les al bereikt;
- het hoeft niet vooraf bepaald te zijn om welke leerlingen dit gaat (het kan gaan om een vooraf bepaald groepje, ter plekke samengesteld groepje, en/ of individuele leerlingen).

Voor een hoge score op deze indicator is het van belang dat de leerkracht expliciet, pro-actief aandacht besteedt aan deze leerlingen, als onderdeel van de groep als geheel. Daarnaast is het zaak dat de verwerking voor deze leerlingen ook uitdagend is.

Let op: Het kan zijn dat een leerkracht op een moment buiten de les verrijgings- of verwerkingsinstructie geeft, of dat dit niet wordt verzorgd (RTI, ...). Het gaat in deze indicator echter om de aandacht

Algemene uitleg over de indicator

Score	Omschrijving	Toelichting	Voorbeeld
1	De leerkracht besteedt tijdens de instructie en verwerking <i>nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht</i> aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau.	Leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van het lesdoel kun je als observator identificeren door: 1. te kijken naar leerlinggedrag (leerlingen die eerder aan het werk mogen omdat ze het al snappen; leerlingen die nauwelijks vragen stellen en/of het werk snel af hebben; leerlingen die buiten de klas mogen werken) 2. het bekijken van documenten: bijv. het groepsplan, groepsverzicht, blokplan 3. dit achteraf te vragen aan de leerkracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Deze leerlingen moeten de volledige basisinstructie volgen, terwijl het niveau hiervan voor hen te laag ligt. • De leerkracht ziet wel dat de leerlingen het al begrijpen, maar onderneemt geen actie.
2	De leerkracht besteedt tijdens de instructie nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau. <i>De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.</i>	De instructie wordt niet aangepast. Leerlingen worden voldoende uitgedaagd in de verwerking. Deze verwerking kan zowel gecompacte basisverwerking zijn als verrijkende of verdiepende verwerking.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterke rekenaars doen mee met de klassikale introductie, waarbinnen de leerkracht geen rekening houdt met hun niveau. Daarna gaan deze leerlingen aan de slag met de zelfstandige verwerking (plusopdrachten) buiten het lokaal. Ze kunnen hierbij altijd vragen stellen aan de leerkracht.
3	De leerkracht <i>besteedt aandacht aan sterkere rekenaars op hun eigen niveau, los van de klassikale instructie</i> . De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	De aandacht voor sterkere rekenaars is niet gerelateerd aan de instructie aan de overige leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterkere rekenaars beginnen zelfstandig, na de instructie aan de rest van de klas komt de leerkracht bij hen voor een korte instructie over hun verrijkingswerk.
4	De leerkracht <i>betrekt sterkere rekenaars op hun eigen niveau bij (een deel van) de klassikale instructie</i> . De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	Tijdens de klassikale uitleg kan de leerkracht de sterke rekenaars betrekken op hun eigen niveau bij de introductie, de uitleg en/of de afsluiting.	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de lesintroductie stelt de leerkracht uitdagendere vragen aan de sterkere leerlingen. Zij gaan vervolgens met de plusopgaven aan de slag.
n.t.b.	Er is onvoldoende informatie beschikbaar of de leerkracht instructie geeft aan sterke rekenaars of de instructie aan sterke rekenaars vindt plaats op een andere dag.		
n.v.t.	Er zijn geen sterke rekenaars met betrekking tot dit lesdoel, of de leerkracht is tijdens deze les niet verantwoordelijk voor het onderwijs aan deze leerlingen. Wanneer de leerlingen tijdens deze les bij een andere leerkracht (dus NIET: zelfstandig op een andere locatie) werken, is deze indicator dus ook niet van toepassing.		

UITDAGEN VAN STERKERE REKENAARS IN DEZE LES

Met deze indicator wordt bepaald in hoeverre de leerkracht tijdens de instructie en verwerking leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van dit lesdoel uitdaagt.

Hierbij geldt:

- deze leerlingen kunnen het doel van deze les bereiken zonder of na zeer beperkte instructie van de leerkracht, of hebben het lesdoel voor aanvang van de les al bereikt;
- het hoeft niet vooraf bepaald te zijn om welke leerlingen dit gaat (het kan gaan om een vooraf bepaald groepje, ter plekke samengesteld groepje, en/ of individuele leerlingen).

Voor een hoge score op deze indicator is het van belang dat de leerkracht expliciet, pro-actief aandacht besteedt aan deze leerlingen, als onderdeel van de groep als geheel. Daarnaast is het zaak dat de verwerking voor deze leerlingen ook uitdagend is.

Let op: Het kan zijn dat een leerkracht op een moment buiten de les verrijgings- of verdiepingsinstructie geeft, of dat dit door een ander wordt verzorgd (RT'er, plusklas). Het gaat in deze indicator echter om de aandacht voor sterkere rekenaars binnen deze les.

3.6

Score	Omschrijving	Toelichting	Voorbeeld
1	De leerkracht besteedt tijdens de instructie en verwerking <i>nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht</i> aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau.	Leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van het lesdoel kun je als observator identificeren door: 1. te kijken naar leerlinggedrag (leerlingen die eerder aan het werk mogen omdat ze het al snappen; leerlingen die nauwelijks vragen stellen en/of het werk snel af hebben; leerlingen die buiten de klas mogen werken) 2. het bekijken van documenten: bijv. het groepsplan, groepsoverzicht, blokplan 3. dit achteraf te vragen aan de leerkracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Deze leerlingen moeten de volledige basisinstructie volgen, terwijl het niveau hiervan voor hen te laag ligt. • De leerkracht ziet wel dat de leerlingen het al begrijpen, maar onderneemt geen actie.
2	De leerkracht besteedt tijdens de instructie nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau. <i>De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.</i>	De instructie wordt niet aangepast aan de verwerking.	De leerlingen doen mee met de klassikale instructie. Daarna gaan deze leerlingen zelfstandig aan de slag met de verwerking van de opgaven. Ze kunnen hierbij vragen stellen aan de leerkracht.
3	De leerkracht <i>besteedt aandacht aan sterkere rekenaars op hun eigen niveau, los van de klassikale instructie</i> . De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	De aandacht voor sterkere rekenaars is niet gerelateerd aan de instructie aan de overige leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterkere rekenaars beginnen zelfstandig, na de instructie aan de rest van de klas komt de leerkracht bij hen voor een korte instructie over hun verrijkingwerk.
4	De leerkracht <i>betrekt sterkere rekenaars op hun eigen niveau bij (een deel van) de klassikale instructie</i> . De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	Tijdens de klassikale uitleg kan de leerkracht de sterke rekenaars betrekken op hun eigen niveau bij de introductie, de uitleg en/of de afsluiting.	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de lesintroductie stelt de leerkracht uitdagendere vragen aan de sterkere leerlingen. Zij gaan vervolgens met de plusopgaven aan de slag.
n.t.b.	Er is onvoldoende informatie beschikbaar of de leerkracht instructie geeft aan sterke rekenaars of de instructie aan sterke rekenaars vindt plaats op een andere dag.		
n.v.t.	Er zijn geen sterke rekenaars met betrekking tot dit lesdoel, of de leerkracht is tijdens deze les niet verantwoordelijk voor het onderwijs aan deze leerlingen. Wanneer de leerlingen tijdens deze les bij een andere leerkracht (dus NIET: zelfstandig op een andere locatie) werken, is deze indicator dus ook niet van toepassing.		

Omschrijving score (4-puntsschaal).
Nieuwe toevoeging aangegeven in rood.

UITDAGEN VAN STERKERE REKENAARS IN DEZE LES

Met deze indicator wordt bepaald in hoeverre de leerkracht tijdens de instructie en verwerking leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van dit lesdoel uitdaagt.

Hierbij geldt:

- deze leerlingen kunnen het doel van deze les bereiken zonder of na zeer beperkte instructie van de leerkracht, of hebben het lesdoel voor aanvang van de les al bereikt;
- het hoeft niet vooraf bepaald te zijn om welke leerlingen dit gaat (het kan gaan om een vooraf bepaald groepje, ter plekke samengesteld groepje, en/ of individuele leerlingen).

Voor een hoge score op deze indicator is het van belang dat de leerkracht expliciet, pro-actief aandacht besteedt aan deze leerlingen, als onderdeel van de groep als geheel. Daarnaast is het zaak dat de verwerking voor deze leerlingen ook uitdagend is.

Let op: Het kan zijn dat een leerkracht op een moment buiten de les verrijgings- of verdiepingsinstructie geeft, of dat dit door een ander wordt verzorgd (RT'er, plusklas). Het gaat in deze indicator echter om de aandacht voor sterkere rekenaars binnen deze les.

3.6

Score	Omschrijving	Toelichting	Voorbeeld
1	De leerkracht besteedt tijdens de instructie en verwerking <i>nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht</i> aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau.	Leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van het lesdoel kun je als observator identificeren door: <ol style="list-style-type: none"> 1. te kijken naar leerlinggedrag (leerlingen die eerder aan het werk mogen omdat ze het al snappen; leerlingen die nauwelijks vragen stellen en/of het werk snel af hebben; leerlingen die buiten de klas mogen werken) 2. het bekijken van documenten: bijv. het groepsplan, groepsoverzicht, blokplan 3. dit achteraf te vragen aan de leerkracht. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze leerlingen moeten de volledige basisinstructie volgen, terwijl het niveau hiervan voor hen te laag ligt. • De leerkracht ziet wel dat de leerlingen het al begrijpen, maar onderneemt geen actie.
2	De leerkracht besteedt tijdens de instructie nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau. <i>De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.</i>	De instructie is aangepast. Leerlingen worden uitgedaagd.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterke rekenaars doen mee met de klassikale introductie, waarbinnen de leerkracht geen rekening houdt met hun niveau. Daarna gaan deze leerlingen aan de slag met de zelfstandige verwerking (plusopdrachten) buiten het lokaal. Ze kunnen hierbij altijd vragen stellen aan de leerkracht.
3	De leerkracht <i>besteedt aandacht aan sterkere rekenaars op hun eigen niveau, los van de klassikale instructie</i> . De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	De aandacht voor sterkere rekenaars is niet gerelateerd aan de instructie aan de overige leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterkere rekenaars beginnen zelfstandig, na de instructie aan de rest van de klas komt de leerkracht bij hen voor een korte instructie over hun verrijkingswerk.
4	De leerkracht <i>betrekt sterkere rekenaars op hun eigen niveau bij (een deel van) de klassikale instructie</i> . De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	Tijdens de klassikale uitleg kan de leerkracht de sterke rekenaars betrekken op hun eigen niveau bij de introductie, de uitleg en/of de afsluiting.	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de lesintroductie stelt de leerkracht uitdagendere vragen aan de sterkere leerlingen. Zij gaan vervolgens met de plusopgaven aan de slag.
n.t.b.	Er is onvoldoende informatie beschikbaar of de leerkracht instructie geeft aan sterke rekenaars of de instructie aan sterke rekenaars vindt plaats op een andere dag.		
n.v.t.	Er zijn geen sterke rekenaars met betrekking tot dit lesdoel, of de leerkracht is tijdens deze les niet verantwoordelijk voor het onderwijs aan deze leerlingen. Wanneer de leerlingen tijdens deze les bij een andere leerkracht (dus NIET: zelfstandig op een andere locatie) werken, is deze indicator dus ook niet van toepassing.		

Extra toelichting indien nodig

UITDAGEN VAN STERKERE REKENAARS IN DEZE LES

Met deze indicator wordt bepaald in hoeverre de leerkracht tijdens de instructie en verwerking leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van dit lesdoel uitdaagt.

Hierbij geldt:

- deze leerlingen kunnen het doel van deze les bereiken zonder of na zeer beperkte instructie van de leerkracht, of hebben het lesdoel voor aanvang van de les al bereikt;
- het hoeft niet vooraf bepaald te zijn om welke leerlingen dit gaat (het kan gaan om een vooraf bepaald groepje, ter plekke samengesteld groepje, en/ of individuele leerlingen).

Voor een hoge score op deze indicator is het van belang dat de leerkracht expliciet, pro-actief aandacht besteedt aan deze leerlingen, als onderdeel van de groep als geheel. Daarnaast is het zaak dat de verwerking voor deze leerlingen ook uitdagend is.

Let op: Het kan zijn dat een leerkracht op een moment buiten de les verrijkings- of verdiepingsinstructie geeft, of dat dit door een ander wordt verzorgd (RT'er, plusklas). Het gaat in deze indicator echter om de aandacht voor sterkere rekenaars binnen deze les.

3.6

Score	Omschrijving	Toelichting	Voorbeeld
1	De leerkracht besteedt tijdens de verwerking nauwelijks tot geen aandacht aan de sterkere rekenaars. De verwerking voor de sterkere rekenaars houdt met hun niveau.	<p>Leerlingen die zeer weinig moeite hebben met het behalen van het lesdoel kun je als observator identificeren door:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. leerlinggedrag 2. verder aan het werk te laten 3. te het al spannen: <p>Leerlingen die uit de klas mogen.</p> <p>documenten: bijv. het groepsplan, groepsoverzicht, blokplan</p> <p>3. dit achteraf te vragen aan de leerkracht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deze leerlingen moeten de volledige basisinstructie volgen, terwijl het niveau hiervan voor hen te laag ligt. • De leerkracht ziet wel dat de leerlingen het al begrijpen, maar onderneemt geen actie.
2	De leerkracht besteedt tijdens de instructie nauwelijks tot geen inhoudelijke aandacht aan de sterkere rekenaars waarbij hij rekening houdt met hun niveau. <i>De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.</i>	De instructie wordt niet aangepast. Leerlingen worden voldoende uitgedaagd in de verwerking. Deze verwerking kan zowel gecompacte basisverwerking zijn als verrijkende of verdiepende verwerking.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterke rekenaars doen mee met de klassikale introductie, waarbinnen de leerkracht geen rekening houdt met hun niveau. Daarna gaan deze leerlingen aan de slag met de zelfstandige verwerking (plusopdrachten) buiten het lokaal. Ze kunnen hierbij altijd vragen stellen aan de leerkracht.
3	De leerkracht <i>besteedt aandacht aan sterkere rekenaars op hun eigen niveau, los van de klassikale instructie.</i> De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	De aandacht voor sterkere rekenaars is niet gerelateerd aan de instructie aan de overige leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> • De sterkere rekenaars beginnen zelfstandig, na de instructie aan de rest van de klas komt de leerkracht bij hen voor een korte instructie over hun verrijkingswerk.
4	De leerkracht <i>betrekt sterkere rekenaars op hun eigen niveau bij (een deel van) de klassikale instructie.</i> De verwerking voor de sterkere rekenaars is aangepast aan hun niveau.	Tijdens de klassikale uitleg kan de leerkracht de sterke rekenaars betrekken op hun eigen niveau bij de introductie, de uitleg en/of de afsluiting.	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de lesintroductie stelt de leerkracht uitdagendere vragen aan de sterkere leerlingen. Zij gaan vervolgens met de plusopgaven aan de slag.
n.t.b.	Er is onvoldoende informatie beschikbaar of de leerkracht instructie geeft aan sterke rekenaars of de instructie aan sterke rekenaars vindt plaats op een andere dag.		
n.v.t.	Er zijn geen sterke rekenaars met betrekking tot dit lesdoel, of de leerkracht is tijdens deze les niet verantwoordelijk voor het onderwijs aan deze leerlingen. Wanneer de leerlingen tijdens deze les bij een andere leerkracht (dus NIET: zelfstandig op een andere locatie) werken, is deze indicator dus ook niet van toepassing.		

Voorbeelden

Professionalisering (1)

Alleen

- Lezen instrument/volgen van de training
- Zelf-assessment

*Ik ben tot het **inzicht** gekomen dat er meer bij differentiatie komt kijken dan wij op de Pabo leren. De indicatoren hebben mij nu al heel veel inzicht geboden in mijn eigen ontwikkelpunten betreffende differentiëren. Je gaat automatisch **kritisch naar je eigen handelen kijken**. Wanneer vind jij zelf iets voldoende en wanneer niet?
Myrthe, Pabo student*

Professionalisering (2)

In tweetallen/kleine groep

- Leraren onderling die aan de hand van het instrument het gesprek aangaan over differentiatie
- Begeleiding van 3e of 4e jaar studenten/startende leerkrachten

De collega's kunnen een les bij elkaar observeren en het interview afnemen. Door dit met beide collega's en de intern begeleider na te bespreken, kan je komen tot één of enkele aandachtspunten, die de betreffende collega wil verbeteren. (...)

Door collega's bij elkaar te laten observeren, wordt er dubbelop geleerd, de collega die de les geeft, maar ook de collega die observeert pakt hier veel uit op en zal dit proberen toe te passen in zijn eigen groep.

Petra, intern begeleider

Professionalisering (3)

In tweetallen/kleine groep

- Leraren onderling die aan de hand van het instrument het gesprek aangaan over differentiatie
- Begeleiding van interne begeleider

De intern begeleider kan lessen observeren en de interviews afnemen (+ leerlingvragenlijst) **om individuele leerkrachten te begeleiden** óf om een schoolbrede aanpak te bepalen om de leerkrachtvaardigheden te verbeteren
Petra, intern begeleider

Professionalisering (4)

Team

- Gesprek aangaan over (visie op) differentiatie
- Schoolbrede aanpak bepalen om leerkrachtvaardigheden op het gebied van differentiatie te verbeteren
- Trainingstraining met ADAPT + individuele feedback met ADAPT

*Tevens kan het instrument als gespreksleidraad voor zorgcoördinatoren/directieleden en leerkrachten dienen om **kritisch naar het differentiëren te kijken** en zo nodig te verbeteren in de praktijk.
Alma, intern begeleider*

Ga naar www.menti.com en vul de code in: 27 08 12 1

Welke mogelijkheden zie jij
voor het inzetten van ADAPT in
de praktijk?

Professionalisering & schoolafspraken:

- **Bewust:** wat vinden wij als team belangrijk?
- **Beredeneerd:** wat hebben we nodig?
- **Betekenisvol:** wat ga je gericht doen?

Bedankt voor jullie aandacht! Vragen?

- t.keuning@kpz.nl

Afsluiting

De plenaire afsluiting start om 21.00 uur